

Møtereferat

Vår ref.: 201605769-50

Lillehammer, 14. mars 2018

Møtedato: **12.03.2018** Tid: 12.00 - 15.00

Møtested: Scandic Victoria, Lillehammer

Deltakere:

Fravær:

Kopi til:

Møteleder: Morten Aas

Referent: Mari Olsen

Referat fra møtet "Mjøsa og miljøgiftene", 12.03.18

Følgende saker ble drøftet/orientert om:

Saksnr.	Sakstittel/referat
1.	Kjersti Bjørnstad, leder av komite for næring, miljø og klima i Oppland fylkeskommune Innledet møtet, og fortalte litt om bakgrunnen og presenterte programmet.
2.	Bjørn Iddberg, ordfører i Gjøvik kommune, fortalte om bakgrunnen for initiativet til en ny Mjøsaksjon Initiativet stammer fra samarbeidsavtalen mellom MDG, Rødt, Sv og Ap på Gjøvik i 2015. En ny Mjøsaksjon skulle sikre en god økologisk status i Mjøsa og tilhørende vassdrag, og målet var å heve vannkvaliteten i Mjøsa for å sikre ren fisk, rent vann og levende natur. Det ble arrangert en oppstartkonferansen på Mjøsas Ark på Kapp 10.11.16. Tilstedeværende ordførere og fylkesordførere på Kapp underskrev følgende deklarasjon: "å arbeide med god informasjonsformidling til allmennheten om status, tilstand og nye trusler for biologiske forhold og vannkvalitet, samt være pådrivere for mindre miljøgifter i Mjøsa". Mjøsa er et fantastisk felleseie av stor betydning for mange. Det foreligger ingen akutt miljøkrise i dag, men målet er å være "føre-var" og kartlegge dagens potensielle trusler, deriblant de "nye miljøgiftene". Ønsket er å utarbeide en felles plan for Mjøskommunene, ikke for avansert og omfattende, men konkret og handlingsrettet. Den må være kommuniserbar innad i det politiske miljø og utad mot befolkningen.

Postadresse

Postboks 988

2626 LILLEHAMMER

Org. nr. 961382335.

Besøksadresse

Kirkegt. 76, Lillehammer

Bankkonto: 2000 09 50018

E-post: postmottak@oppland.org

Saksbehandler:

Mari Olsen

Telefon:

E-post: Mari.Olsen@oppland.org

<p>3.</p>	<p>Eirik Fjeld, seniorforsker i Norsk institutt for vannforskning (NIVA), presenterte kunnskapsgrunnlaget: Dette vet vi om Mjøsa og miljøgiftene - om stoffer og kilder til forurensningen</p> <p>Økologisk tilstand i Mjøsa er i dag god. Fosforkonsentrasjonen har steget noe de siste 5-6 år, trolig på grunn av økte flommer og økt avrenning fra nedbørfeltet. I flere tilløpselver og -bekker er det høye konsentrasjoner av næringsalter og bakterier.</p> <p>Tilførselsveier for miljøgifter er lokale utslipp (renseanlegg, overflateavrenning fra urbane områder, landbruk, veier, diffuse tilførsler), langtransport - atmosfæriske avsetninger (regn og støv/aerosoler), og innløpselver (lokale utslipp og flommer).</p> <p>Historiske miljøgifter er typisk kvikksølv, PCB og bromerte flammehemmere - her vet vi mye og har gode historiske data. Gamle klassiske miljøgifter fases ut på grunn av reguleringer og økt miljøbevissthet hos befolkning, myndigheter og industri, og konsentrasjonen av disse har blitt betydelig redusert i Mjøsa. Grensen for kvikksølv i omsetning til konsum overskrides likevel i stor fisk (0,5 mg/kg). Det knyttes utfordringer til "nye miljøgifter" som perfluorerte stoffer, siloksaner, og stoffer fra personlige pleieprodukter og farmasøytiske produkter. Mikroplast er også en relativt ny utfordring i Mjøsa, som vi ikke vet så mye om enda. Mange nye miljøgifter er vannløselige, og passerer renseanleggene. Få av de undersøkte nye miljøgiftene viser evne til å oppkonsentreres i Mjøsas pelagiske næringsnett. De kan likevel være skadelige, eksempelvis hormonforstyrrende.</p> <p>Miljøgifter i Mjøsa overvåkes gjennom Screening-programmene (SFT, KLIF, og Miljødirektoratet har gjort undersøkelser av nye miljøgifter siden 2004), og Store innsjøer/ Milferskprogrammene som har gått siden 2013 (Mjøsa har vært hovedlokaliteten, og flere nye miljøgifter er inkludert i programmet).</p>
<p>4.</p>	<p>Atle Rustadbakken, seniorrådgiver hos Fylkesmannen i Hedmark, presenterer miljøgifter i Mjøsfisken</p> <p>Gjennomgang av nasjonale kostholdsråd for fisk med blick mot Mjøsa.</p> <p>Gikk spesifikt inn på lakebestanden, som synes tydelig å ha blitt betydelig redusert. Det kan være en direkte årsak i for høye konsentrasjoner av miljøgifter her. Lake inngår ikke i nåværende miljøgift-undersøkelser, og Fylkesmannen i Hedmark har i 2017 med midler fra Miljødirektoratet gjennomført et prosjekt på miljøgifter i lake. Resultatene er ikke klare enda, men håpet er at dette kan brukes i den videre forvaltningen av lake i Mjøsa.</p>
<p>5.</p>	<p>Drøfting/diskusjon</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er kunnskapsgrunnlaget godt nok? Vi vet mye, men viktig å jobbe videre, spesielt opp mot nye utfordringer, og følgelig sikre tilstrekkelige ressurser til videre overvåkning, undersøkelser og kunnskapsinnhenting.

	<ul style="list-style-type: none"> • Hvilken tålegrense har de forskjellige stoffene? Hvilket nivå er akseptabelt? Dette kan det være mangelfull kunnskap på, og en krevende øvelse å finne ut, spesielt for de nye miljøgiftene. • Viktig å tilgjengeliggjøre og spre den kunnskapen vi har. Kunnskap må formidles ut til innbyggere på en forståelig måte. • Viktig å knytte initiativet til "Ny Mjøsaksjon" opp mot arbeidet etter vannforskriften og Regional plan for vannforvaltning i vannregion Glomma. • Målet satt i vannforskriften er en god økologisk og god kjemisk tilstand innen utgangen av 2021. Mjøsa er i god økologisk tilstand, men moderat kjemisk tilstand. • En handlingsplan blir nevnt som et mulig virkemiddel for arbeidet. Denne bør være så konkret og handlingsrettet som mulig, og inneha både en kortsiktig og langsiktig strategi for å nå målene. Hvilke tiltak kan lett gjennomføres? • Enighet om at Vassdragsforbundet for Mjøsa er en samlende og koordinerende instans/pådriver for arbeidet. Viktig med lokal og regional forankring og eierskap av arbeidet, samt å jobbe opp mot nasjonalt politisk nivå.
<p>6.</p>	<p>Samlende konklusjon fra møtet</p> <p>Vassdragsforbundet for Mjøsa, i samråd med Fylkesmannen i Oppland og Oppland fylkeskommune, tar ansvar for å opprette en prosjektgruppe som skal følge opp det videre arbeidet mot miljøgifter i Mjøsa. Denne gruppa får ansvar med å legge en plan for arbeidet og sørge for riktig involvering og forankring. Aktuelle bidragsyttere inn i arbeidet kan til eksempel være: Miljødirektoratet, Mattilsynet, Forbrukerrådet, relevante bedrifter, Fylkesmennene i Innlandet, fylkeskommunene i Innlandet, representanter fra kommunene i Mjøsområdet og renseanleggene i Innlandet.</p>